

Reportage

Een begrip in Vlissingen

Het verhaal van Stichting van de Sande

In 1947 trad Jaap van de Sande in dienst bij Apotheek Van Ockenburg aan de Badhuisstraat in Vlissingen. Van de Sande, geboren op 14 april 1916 te Schoondijke in Zeeland, had het jaar daarvoor in Leiden zijn apothekers-examen gehaald. In 1949 nam hij de apotheek over die vanaf toen zijn naam droeg: Apotheek Van de Sande. 'Van de Sande werd al snel een begrip in Vlissingen door zijn betrokkenheid bij de lokale bevolking', vertelt Margriet Waverijn, secretaris van Stichting van de Sande. 'Oud-medewerkers herinneren hem zich als een kundige man, die veel moeite deed voor zijn klanten. Niet alleen de Vlissingers hadden daar profijt van, hij voorzag ook de schepen die in Vlissingen aanlegden van medicijnen.'

Naast zijn dagelijkse werkzaamheden in de apotheek, brachten zijn vrouw en hij een grote en waardevolle boekencollectie bij elkaar. Hij verzamelde publicaties over farmacie, homeopathie en aanverwante terreinen, zij alles van en over Dante Alighieri. Ook ondersteunde het echtpaar vanuit hun historische interesse diverse instellingen op het gebied van de Vlissingse geschiedenis.

'Het echtpaar was kinderloos en had de wens om een gedeelte van hun nalatenschap te schenken aan de inwoners van de gemeente Vlissingen en omstreken', aldus Waverijn. 'Bovendien wilden ze dat de boekencollecties na hun overlijden bij elkaar bleven. Vanuit die wensen richtte het echtpaar op 16 februari 2000 de Stichting van de Sande op.' Nadat Jaap van de Sande in 2001 was overleden, schonk de stichting op initiatief van zijn echtgenote, Tilly van de Sande-Swart, in 2010, enkele maanden vóór haar overlijden, de collecties aan de Universiteitsbibliotheek van de Rijksuniversiteit Leiden. Waverijn: 'Elk jaar financiert de stichting de kosten van één of twee fellows van de Universiteit Leiden, die een half jaar kunnen werken aan een project dat op een of andere manier met de collectie te maken heeft. Toen dat vanwege corona de afgelopen twee jaar niet door kon gaan, is het geld besteed aan digitalisering van de collectie'.

André Nuchelmans

Subsidies

Een van de doelstellingen van de stichting is het bevorderen van het maatschappelijke en culturele welzijn van de inwoners van de gemeente Vlissingen en omstreken. De stichting verleent daartoe subsidies aan diverse initiatieven, waaronder die van kunst- en cultuurinstellingen. Het vermogen van de stichting is rond de 1,5 miljoen euro. Ongeveer twee derde daarvan bestaat uit liquide middelen, het overige deel uit effecten. Als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) keert de stichting jaarlijks minimaal 90 procent van haar kapitaal-opbrengsten uit. 'Dat aandeel varieert jaarlijks van 25.000 tot 30.000 euro. Per aanvraag keert de stichting bedragen uit van 500 tot 2.500 euro. In uitzonderlijke gevallen kan het bestuur besluiten om het vermogen van de stichting aan te spreken voor het ondersteunen van een bijzondere gelegenheid van een instelling of instituut.' Om voor subsidie in aanmerking te komen kunnen instellingen een aanvraag indienen bij het bestuur. Bestuursleden kunnen ook instellingen benaderen om een aanvraag in te dienen.

Zo ondersteunde zij afgelopen jaar onder andere het jaarlijkse Film by the Sea, Stichting Concerten Vlissingen en Stichting Kunst en Cultuur. 'Het filmfestival beleefde afgelopen jaar de 25ste editie en is verbonden met Vlissingen', licht Waverijn toe. 'Wij ondersteunen het festival met een bedrag dat wordt gebruikt voor promotionele kosten. De Stichting Kunst en Cultuur organiseert jaarlijks het Festival Onderstroom, met optredens van Zeeuws talent en onder meer straattheater in de binnenstad van Vlissingen.' Maar ook de Stichting Leergeld Walcheren, de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij (KNRM) en het Midzomerfeest in Oost-Souburg konden in 2023 op een bijdrage van de stichting rekenen. 'De KNRM is niet weg te denken in een waterprovincie als Zeeland en hoort bij onze cultuur. Bovendien waren veel van de voorouders van het echtpaar Van de Sande varens mensen. Van de donaties worden reddingspakken gekocht en cursussen gegeven. Bij de Stichting Leergeld dragen we bij aan de aanschaf van een fiets, een laptop of het schoolreisje voor kinderen wier

ouders dat niet kunnen betalen. In Oost-Souburg wonen veel Molukkers. De Stichting Mae Uku organiseert daar elk jaar het Midzomerfeest om de Molukse identiteit te behouden en te bevorderen.'

In 2023 zijn er ongeveer 35 aanvragen binnengekomen waarvan er 19 een positieve beoordeling kregen. Omdat alle bestuursleden hun werkzaamheden onbezoldigd verrichten en uitsluitend minimale vergoedingen krijgen voor het bijwonen van vergaderingen en besprekingen, blijft het vermogen van de stichting vrijwel constant na uitkering van de subsidies. Het vijfkoppige bestuur bepaalt uiteindelijk welke aanvragen gehonoreerd worden. Zodra een aanvraag binnenkomt, wordt die naar alle bestuursleden gemaild, waarna er snel een besluit genomen wordt. In de meeste gevallen is dit enkele weken na het indienen van de aanvraag bekend. Bij de toekenning wordt een min of meer evenredige verdeling over de verschillende doelstellingen van de stichting nagestreefd. De toezegging blijft twaalf maanden geldig en het bestuur kan aangeven aan welk onderdeel van een project het bedrag besteed moet worden.

Sinds ze in 2015 toetrad tot het bestuur, houdt Margriet Waverijn bij waar de stichting bijdragen aan levert. Sinds die tijd heeft Stichting van de Sande aan 153 initiatieven financieel bijgedragen en daarmee is zij van grote betekenis geweest voor het maatschappelijke en culturele leven van de bevolking van Vlissingen en omstreken. •

www.stichtingvandesande.nl

André Nuchelmans
is hoofdredacteur
van *Boekman*